

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/111/2024
Identifikačné číslo spisu:	1214200015
Dátum vydania rozhodnutia:	31.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1214200015.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Eriky Zajacovej v spore žalobkyne PharmDr. V. M., nar. XX. XX. XXXX, K., Y. Ú. Č.. XX, zastúpená HAVRILLA & Co. s.r.o., Bratislava, Nám. M. Benku 2, IČO: 36 364 606, proti žalovaným: 1/ SLOVNAFT, a. s., Bratislava, Vlčie hrdlo 1, IČO: 31 322 832, 2/ Zväz pre skladovanie zásob, a. s., Bratislava, Vlčie hrdlo 1, IČO: 36 366 862, obaja zastúpení JUDr. Ľubošom Noskovičom, advokátom, Bratislava, Konventná 5, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na bývalom Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 9C/1/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. septembra 2023 sp. zn. 14Co/19/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ voči žalobkyni priznáva náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 9C/1/2014-399 zo dňa 11. 04. 2019 zamietol žalobu (prvý výrok) a žalovaným v 1/ a 2/ rade priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobkyni v rozsahu 100 %. (druhý výrok)

1.1. Po právnej stránke súd prvej inštancie vec posúdil podľa § 39, § 100 ods. 2 veta prvá, § 451 ods. 1 a ods. 2, § 456 veta prvá, § 458 ods. 1. § 563, § 559 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa § 10 ods. 3 písm. c) zákona č. 92/1991 Zb., § 4 ods. 2 vyhlášky č. 141/1996 Z. z., § 92 ods. 1, § 96 ods. 4, ods. 6 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike, § 22 ods. 2 zák. č. 79/1957 Zb., § 2 ods. 1, § 4 a § 5 ods. 1 a ods. 3 písm. c) vládneho nariadenia č. 29/1959 Zb. o oprávneniach k cudzím nehnuteľnostiam pri stavbách a prevádzke podzemných potrubí pre pohonné látky a ropu, § 86 ods. 1 a 2 zákona č. 251/2012 Z. z., § 10 ods. 5, § 11 ods. 1 písm. a) a f) zák. č. 656/2004 Z. z. a § 69 ods. 10 zák. č. 656/2004 Z. z. Na základe výkonného dokazovania, vychádzajúc z citovaných právnych predpisov, dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobe nie je možné vyhovieť. V zmysle poslednej úpravy petitu si žalobkyňa uplatnila uloženie povinnosti žalovaným uhradiť jej sumu vo výške 4.925,40 eur ročne od 01. 01. 2011 do upustenia od neoprávneného užívania pozemku CKN č. 4103/2, k. ú. P., a to za každý aj začatý deň trvania neoprávneného užívania pozemku s tým, že uplatňovaná suma je náhradou za

neoprávnené užívanie nehnuteľnosti, ktorá je v jej vlastníctve, vo výške obvyklého nájomného, ktoré by žalovaní platili, ak by s ňou mali riadne uzatvorenú nájomnú zmluvu. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalobkyňa nadobudla vlastníctvo k pozemku - CKN parc. číslo 4103/2, o výmere 41 045 m², druh pozemku: ostatná plocha, zápis na LV č. XXX vedenom Okresným úradom Levice, pre obec L., katastrálne územie L., na základe kúpnej zmluvy č. V-3722/98 zo dňa 26. 03. 1999, za kúpnu cenu určenú na základe znaleckého posudku číslo 23/1997 zo dňa 21. 10. 1997, vypracovaného znalcom prof. Ing. V. M., CSc., vo výške 82.100,- Sk (t. j. 2.724,88 eur). V konaní tiež nebolo sporné a listinnými dôkazmi bolo preukázané, že na predmetnom pozemku sa už v roku 1980 nachádzali akumuláčné nádrže slúžiace na zachytávanie zbytkového znečistenia ropnými látkami na hladine a na ich regulované vypúšťanie do rieky Hron, ktorých trvalé užívanie povolil Okresný národný výbor, odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva v Žiari nad Hronom dňa 07. 10. 1980 rozhodnutím č. O. Týmto povolením na užívanie bolo k predmetným akumuláčným nádržiam ako k príslušenstvu energetickej stavby - potrubia na prepravu PHL do terminálu Hronský Beňadik, teda k pozemku, na ktorom boli postavené, zriadené zákonné vecné bremeno v súlade s vtedy platným elektrizačným zákonom (zákon č. 79/1957 Zb.). Toto vecné bremeno bolo do katastra nehnuteľností zaznamenané na základe geometrického plánu č. 97/2011 a stavby - retenčné nádrže - sa na predmetnom pozemku už nachádzali časovo pred prevodom vlastníckeho práva v prospech žalobkyne, ako je zrejmé aj z predloženého užívacieho povolenia. Žalobkyňa na pojednávaní dňa 27. 04. 2017 uviedla, že jej zámerom pri nadobúdaní predmetného pozemku bolo, cit.: „chcela stavať a aj na oddych, potom ale zistila, že sú tam tie nádrže. Pred uzatvorením kúpnej zmluvy sa so stavom pozemku neoboznámila“. Uvedené tvrdenia súd prvej inštancie vyhodnotil ako zavádzajúce a účelové, keď žalobkyňa sama v článku 5 bod 1 kúpnej zmluvy č. V-3722/98 zo dňa 26. 03. 1999 prehlásila, že „stav predávanej nehnuteľnosti pozná a kupuje v stave, v akom sa nachádzala, ku dňu podpísania predmetnej zmluvy“. Nakoľko v čase uzatvárania kúpnej zmluvy sa už akumuláčné nádrže nachádzali na pozemku, ktorý žalobkyňa kupovala, pričom tieto boli tak vizuálne evidentné, že je viac než nepravdepodobné, aby si ich výskyt na pozemku nevšimla a aby si pred uzatvorením predmetnej kúpnej zmluvy nebola vedomá prípadných zákonných vecných bremien (resp. tiarch), viaznucich na kupovanej nehnuteľnosti. Zároveň v zmysle § 4 ods. 2 vyhlášky č. 141/1996 Z. z. malo byť súčasťou podnetu na uzatvorenie kúpnej zmluvy na prevod pozemku jednak označenie fyzickej osoby, návrh kúpnej ceny a tiež podnikateľský zámer, pričom žalobkyňa nespochybnila tvrdenia žalovaných, že žiaden podnikateľský zámer (ako vyžaduje vyhláška č. 141/1996 Z. z.) nemala. Navyše aj na pojednávaní uviedla, že na predmetnom pozemku mala v úmysle vykonať výstavbu za účelom oddychu. V konaní bolo tiež preukázané z predloženého užívacieho povolenia, že retenčné nádrže (stavby) sa na predmetnom pozemku nachádzali už v roku 1980, t. j. pred prevodom vlastníckeho práva na žalobkyňu, ako aj pred vypracovaním znaleckého posudku znalcom prof. Ing. V.Š. M., CSc. Navyše § 10 ods. 3 písm. c) zákona č. 92/1991 Zb. zároveň vylučuje, aby vôbec bol tento pozemok predmetom privatizácie a ministerstvo by tak objektívne nemohlo pristúpiť k jeho scudzeniu v prospech žalobkyne. Žalobkyňa svoj nárok odôvodňovala tvrdením, že vecné bremená zapísané na liste vlastníctva XXX, k. ú. P. pod č. Z-6540/2013 a Z-6539/2013 v zmysle § 11 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z. z. sú zriadené nezákonne. Toto svoje tvrdenie však žiadnym spôsobom nepreukázala, žiadala súd prvej inštancie, aby zaviazal na preukázanie jej tvrdení žalovaných, čo je v zmysle vyššie citovaných ustanovení civilného sporového poriadku nemožné. Obdobne žalobkyňa nepreukázala ani svoje tvrdenia, že pod zákon č. 251/2012 Z. z. by mal spadať iba produktovod, avšak nespádajú pod neho retenčné nádrže, ktoré sa nachádzajú mimo trasy produktovodu. Nepreukázala ani neprímeranosť zriadeného vecného bremena na jej pozemku, aj v tomto žiadala povinnosť dôkazného preukázania svojho tvrdenia preniesť na žalovaných. Žalobkyňa žiadala, aby súd prvej inštancie ustanovil znalca v odbore energetiky, ktorý poskytne znalecký posudok k otázke, v akom rozsahu je nevyhnutne potrebné mať zriadené zákonné vecné bremeno na pozemku č. 4103/2, aby sa zabezpečila bezpečná prevádzka produktovodu a súčasne, aby sa k tomu vypracoval aj geometrický plán za účelom porovnania s geometrickým plánom č. 17/2011 a 58/2013, a to napriek tomu, že jej nič nebránilo, aby tento dôkaz dala vypracovať ona sama - súd prvej inštancie sám tento dôkaz ako neehospodárny vykonať nenariadil a žalobkyňa ho vypracovať nedala. K námietkam žalobkyne, že rozsah ochranného pásma nepredstavuje zákonné vecné bremeno energetického zariadenia, súd prvej inštancie uviedol, že v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia je ochranné pásmo produktovodu stanovené v rozsahu 300 m po oboch stranách potrubia. V danom prípade je zrejmé, že ochranné pásmo produktovodu

prechádzajúce hranicou pozemku č. 4103/2 v záujme zabezpečenia plynulej prevádzky potrubia a zaistenia bezpečnosti osôb a majetku, musí obmedzovať pozemok vo vlastníctve žalobkyne, ktorá je v nevyhnutnom rozsahu a vo verejnom záujme povinná z titulu zákonných vecných bremien v plošnom rozsahu stanovenom geometrickými plánmi špecifikovanými v časti „C“ predmetného listu vlastníctva č. XXX, k. ú. P., strpieť výkon práv a povinností energetického podniku a ním poverených osôb. Zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike v § 96 ods. 6 ustanovuje spôsob domáhania sa kompenzácie z titulu konštitúcie zákonných vecných bremien energetických zariadení vo forme primeranej jednorazovej náhrady za nútené obmedzenie užívania, a to uplatnením v stanovenej lehote pod stratou nároku. Domáhanie sa v súčasnosti vydania náhrady za neoprávnené užívanie predmetného pozemku voči žalovaným, ktorú platná legislatíva vzťahujúca sa na zákonné vecné bremená energetických zariadení neumožňuje a neupravuje, je nedôvodná. Z vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že žalovaní užívajú predmetný pozemok v súlade so zákonom, a to na základe zákonného vecného bremena, a teda nie bezdôvodne, preto nie sú povinní platiť za užívanie žiadnu rentu, a preto sa nemohli na úkor vlastnícky pozemkov bezdôvodne obohatiť. Vzhľadom na uvedené k bezdôvodnému obohateniu zo strany žalovaných voči vlastníčke predmetných pozemkov založenom na užívaní pozemku bez právneho dôvodu dôjsť nemohlo, uzavrel okresný súd.

1.2. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Žalovaní boli v konaní o žalobe plne úspešní, preto v zmysle § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku im súd prvej inštancie priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 26. septembra 2023 sp. zn. 14Co/19/2020 rozhodol tak, že rozsudok Okresného súdu Bratislava II č. k. 9C/1/2014 - 399 zo dňa 11. 04. 2019, teraz vec vedená na Mestskom súde Bratislava IV pod. sp. zn. B2-9C/1/2014 potvrdil (prvý výrok) a žalovanému v 1/ a žalovanému v 2/ rade priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. (druhý výrok)

2.1. Odvolací súd nezistil v procesnom postupe súdu prvej inštancie žiadne vady a v celom rozsahu sa stotožnil po skutkovej a právnej stránke s dôvodmi jeho rozsudku. Súd prvej inštancie vykonal vo veci, z hľadiska žalobkyňou uplatneného práva, dostatočné dokazovanie, ktorého výsledky aj náležite v súlade s § 191 CSP zhodnotil, na skutkové zistenia aplikoval správne právne predpisy a z vykonaného dokazovania vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie aj podrobne a náležite v súlade s § 220 ods. 2 CSP odôvodnil, keď uviedol dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých založil rozhodnutie po stránke skutkovej, ako aj po právnej stránke. V súvislosti s obsahom odvolacích námietok žalobkyne poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa v odvolaní v zásade iba zopakovala svoje námietky a argumenty prednesené pred súdom prvej inštancie, ktorý sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s jej argumentáciou dostatočne vysporiadal. V nadväznosti na námietky žalobkyne v odvolaní smerujúce k správnosti ustálenia skutkového stavu veci ohľadne skutočností významných pre posúdenie žalobkyňou tvrdeného konania žalovaných v rozpore s dobrými mravmi, ktoré malo spočívať v tom, že si žalovaný v 1/ rade, napriek rokovaniu so žalobkyňou o predĺžení nájomnej zmluvy, dal zapísať zákonné vecné bremeno, a to napriek tomu, že jej listom oznámil záujem uzavrieť nájomnú zmluvu, odvolací súd považoval za správne skutkové závery súdu prvej inštancie v tejto otázke; žalobkyňa, ktorú vo vzťahu k jej tvrdeniam zaťažovalo dôkazné bremeno, existenciu skutočností, umožňujúcich hodnotiť konanie žalovaných ako konanie v rozpore s dobrými mravmi, nepreukázala. Za konanie v rozpore s dobrými mravmi nepovažoval postup žalovaných, ktorí sa rozhodli zapísať si zákonné vecné bremeno na list vlastníctva do katastra nehnuteľností postupom v súlade so zákonom. Za neopodstatnené považoval námietky spočívajúce v tom, že nemôže predmetné pozemky užívať, lebo sa na pozemkoch nachádzajú zariadenia vo vlastníctve žalovaného v 1/ rade. Zdôraznil, že tento stav existoval na predmetných pozemkoch už v čase, kedy ich žalobkyňa nadobudla do svojho vlastníctva a predmetný pozemok je v prospech žalovaného v 1/ rade zaťažený zákonným vecným bremenom, ktorá skutočnosť je v tomto spore pre posúdenie opodstatnenosti podanej žaloby rozhodujúca. Odvolací súd sa v tejto súvislosti nestotožnil s tvrdením žalobkyne, že k pozemku nevzniklo vecné bremeno a v katastri nehnuteľností je zapísané v rozpore so zákonom. Vznik daného vecného bremena je v tomto prípade nepochybny a táto fácha bola žalovanými, postupom v súlade so zákonom, riadne zapísaná do katastra nehnuteľností, pričom treba uviesť, že samotný zápis zákonného vecného bremena v katastri nehnuteľností má len deklaratórne a nie

konstitutívne účinky (zákonné vecné bremeno sa zapisuje záznamom podľa § 34 Katastrálneho zákona). Ako vyplýva z LV č. XXX, k. ú. P., na tomto liste vlastníctva je zákonné vecné bremeno zapísané v prospech žalovaného v 1/ rade. V čase jeho vzniku však nebolo potrebné toto vecné bremeno zapísať do pozemkovej knihy (§ 26 ods. 1 elektrizačného zákona). Predmetné dielo (vodohospodárska stavba) bolo zriadené na parcelách (v súčasnosti vo vlastníctve žalobkyne) ešte za účinnosti elektrizačného zákona z roku 1957 (zákon účinný do 30. 06. 1998), na základe ktorého (povolením) stavby vzniklo právnym predchodcom žalovaného v 1/ rade zákonné vecné bremeno spočívajúce v povinnosti vlastníkov pozemkov strpieť na svojich pozemkoch výkon oprávnení subjektov podľa týchto zákonov. Toto zákonné vecné bremeno zakladá právny titul užívania pozemku aj v súčasnosti, ako to vyplýva z prechodných ustanovení zákona č. 70/1998 Z. z. o energetike, zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike. Odvolací súd poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 500/2018, podľa ktorého jedným z charakteristických znakov tzv. legálnych vecných bremien je, že ich režim sa riadi vždy podľa predpisov, ktoré boli platné ku dňu ich vzniku. Napriek skutočnosti, že nový zákon ruší zákon predchádzajúci, zostávajú ustanovenia predchádzajúcich zákonov upravujúce oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam prostredníctvom spätného odkazu stále aplikovateľné (rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/43/2008). Pokiaľ ide o nároky vlastníka súvisiace s obmedzeniami, ktoré vlastníkovi vznikli v dôsledku zákonného vecného bremena, tieto taktiež upravoval zákon č. 79/1957 Zb. v znení neskorších predpisov. Za výkon oprávnení podľa zákona nebol žalovaný v 1/ rade, ani jeho právny predchodca, v súlade s § 22 ods. 2 zákona č. 79/1957 Zb. povinný automaticky poskytovať náhradu. V prípade podstatného obmedzenia pri užívaní nehnuteľnosti bol vlastníkom pozemku, prípadne jeho užívateľ, oprávnený požiadať o primeranú jednorazovú náhradu, a to podľa § 22 ods. 2 zákona č. 79/1957 Zb. v prekluzívnej lehote 3 mesiacov od uvedenia diela do prevádzky. Keďže v tomto prípade bolo predmetné dielo (akumulačná nádrž, zaolejšovaná kanalizácia, biologický septik, lapač kalu pri umývacej rampe, neutralizačná jímka pri kotolni, požiarňa nádrž, úprava odpadu, ČOV a prečerpávací stanica, gravitačný odolejovač, hliníková drenáž, dažďová kanalizácia a vonkajší kanalizačný odpad) uvedené do prevádzky kolaudačným rozhodnutím vydaným Okresným národným výborom, odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva v Žiari nad Hronom, č. j. PLVH/2561/80 - N zo dňa 07. októbra 1980, platila lehota na uplatnenie jednorazovej náhrady podľa zákona o energetike, ktorý určoval lehotu na uplatnenie náhrady tri mesiace od uvedenia diela do prevádzky s tým, že inak právo poškodeného na primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti zaniká. Z dôvodu neuplatnenia tejto náhrady, právo na primeranú jednorazovú náhradu vlastníka predmetného pozemku za obmedzenie užívania nehnuteľnosti podľa elektrizačného zákona z roku 1957 zaniklo. Primeraná jednorazová náhrada pritom bola jediným právnym nárokom, ktorý bolo možné priznať za obmedzenie vlastníka v užívaní nehnuteľnosti (pozemku). Zo zistení súdu prvej inštancie jednoznačne vyplýva, že v tom čase žalobkyňa (ani jej právny predchodcovia) nebola vlastníčkou sporných pozemkov, na ktorých bolo dielo vybudované a zriadené, vlastníčkou tejto parcely sa stala až na základe kúpnej zmluvy zo dňa 26. 03. 1999. Odvolací súd zdôraznil, že všeobecný súd v tomto konaní nie je oprávnený právoplatné rozhodnutia vydané ONV Žiar nad Hronom zo dňa 28. 03. 1975 pod č. V od 1159/74 a rozhodnutie ONV Žiar nad Hronom zo dňa 07. 10. 1980 pod č. PLHV/2561/80-N preskúmať, naopak v zmysle ust. § 194 CSP v spojení s ust. § 2 CSP je povinný z nich vychádzať. Odvolací súd, zhodne so súdom prvej inštancie, dospel k záveru, že podanej žalobe nie je možné vyhovieť, pričom žalobkyňa nemožno žalobou uplatnený peňažný nárok priznať ani na základe osobitných právnych predpisov - elektrizačného zákona (z roku 1957) a zákona o energetike, avšak ani na základe ust. § 128 Občianskeho zákonníka a ani titulom bezdôvodného obohatenia v zmysle ust. § 451 Občianskeho zákonníka. Tak elektrizačný zákon z roku 1957, ako aj zákon o energetike z roku 1998 sú totiž vo vzťahu k § 128 Občianskeho zákonníka, resp. k § 451 a nasl. Obč. zákonníka zákonom *lex specialis* a v konaní bolo preukázané, že žalobkyňa si neuplatnila nárok na primeranú jednorazovú náhradu za zriadenie vecného bremena podľa citovaných špeciálnych zákonov, keďže v tom čase nebola vlastníčkou predmetného pozemku, na ktorom bolo postavené uvedené dielo (nádrže a s nimi súvisiace stavby) a produktovod a ku ktorým vzniklo zákonné vecné bremeno. Odvolací súd poukázal na závery uznesenia Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. III. ÚS 150/2010, z ktorých vyplýva, že žalobkyňa si nemôže tento nárok uplatňovať ani cez ustanovenie § 128 Obč. zákonníka, pretože zákon takúto možnosť žalobkyňa, resp. jej právnym predchodcom, neumožňoval, pričom keďže tieto špeciálne zákony, na základe ktorých vzniklo zákonné vecné bremeno, otázku náhrad

za s tým spojené obmedzenie vlastníckeho práva upravujú, treba podmienky vzniku a zániku práva na náhradu, ako aj formu a spôsob náhrady, posudzovať iba podľa v nich obsiahnutej úpravy. Nakoľko žalovaný v 1/ rade a žalovaný v 2/ rade užívajú sporný pozemok, ktorého je žalobkyňa vlastníčkou v súlade so zákonom na základe zákonného vecného bremena, v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, nie sú povinní uhradiť žalobkyni bezdôvodné obohatenie, keďže sa nemohli na jej úkor bez právneho dôvodu obohatiť, teda k bezdôvodnému obohateniu zo strany žalovaného v 1/ a ani v 2/ rade voči žalobkyni ako vlastníčke predmetných pozemkov, založenom na užívaní pozemku bez právneho dôvodu, nedošlo a v súčasnosti ani nedochádza. Súd prvej inštancie preto správne skonštatoval, že náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva v súvislosti so vznikom vecných bremien k dotknutým pozemkom vo vlastníctve žalobkyne bolo možné poskytnúť len podľa v tom čase platných a účinných právnych predpisov v oblasti energetiky. Súd prvej inštancie tiež správne vychádzal z toho, že žalobkyni nie je možné priznať uplatnený nárok ani ako nárok na primeranú jednorazovú náhradu za uplatnenie zákonného vecného bremena v zmysle § 96 ods. 4 a ods. 6 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike, podľa ktorého oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, ako aj obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona, zostávajú nedotknuté. Nárok na primeranú jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti nemožno priznať, ak lehota na uplatnenie nároku na primeranú jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti podľa doterajších predpisov uplynula. Ako už bolo uvedené vyššie, podľa právnych predpisov platných v čase vzniku vecného bremena v prejednávanej veci v zmysle § 22 ods. 2 zákona č. 79/1957 Zb. v prípade, ak bol vlastníkom alebo užívateľ nehnuteľnosti podstatne obmedzený v užívaní nehnuteľnosti mohol požiadať o primeranú jednorazovú náhradu, pričom žiadosť musel podať pod stratou nároku do troch mesiacov odo dňa, keď sa dielo uviedlo do trvalej prevádzky. Žalobkyňa v čase vzniku predmetného vecného bremena nebola vlastníkom pozemkov, touto sa stala až na základe kúpnej zmluvy z roku 1999, kedy sa na pozemku už predmetné stavby nachádzali a existovalo už aj zákonné vecné bremeno. Z uvedených dôvodov teda nebolo možné žalobkyni priznať uplatnený nárok v podobe primeranej jednorazovej náhrady ani podľa zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike. Odvolací súd sa zároveň v celom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaný v 1/ rade, resp. žalovaný v 2/ rade predmetné nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobkyne užíva ako oprávnený zo zákonného vecného bremena, keď na sporných pozemkoch na základe riadne vydaných právoplatných povolení realizuje výkon činností súvisiacich s prevádzkovaním produktovodu na hranici predmetného pozemku, pričom na týchto pozemkoch má v súlade s vydaným povolením postavenú stavbu - vodohospodárske dielo, ktorú užíva v súlade s kolaudačným rozhodnutím, z obsahu ktorého vyplýva, že predmetné stavby slúžia nielen pre sploštenie prietoku dažďových vôd a reguláciu toku rieky Hron (ako sa snaží prezentovať žalobkyňa), ale slúži práve pre potreby žalovaného v 1/ rade súvisiace výkonom jeho činností v zmysle osobitného povolenia, a to najmä na zachytávanie zbytkového znečistenia ropnými látkami na hladine, výpustná šachta musí byť riešená tak, aby bolo možné zbierať z hladiny ropné látky naviate vetrom, aby umožňovala kontrolu úniku ropných látok, čistenie zaolejovaných vôd a pod. Za tohto stavu sa žalobkyňa nemôže úspešne domáhať proti žalovaným vydania bezdôvodného obohatenia, či zaplata akejkoľvek inej náhrady za obmedzenie jej vlastníckeho práva z dôvodu, že vlastníčkovi takéhoto pozemku podľa osobitných predpisov prináležal nárok iba na jednorazové odškodnenie za obmedzenia spôsobené zákonným vecným bremenom, ktorý však v prípade sporného pozemku zanikol najneskôr dňom 13. 01. 1981. Žalobkyňa v podanom odvolaní namietala, že žiadala súd prvej inštancie, aby žalovaní museli preukázať, že na parc. č. 4103/2 k. ú. P. vykonávajú oprávnenia, ktoré im vyplývajú z § 11 ods. 1 zák. č. 251/2012 Z. z. a súčasne tieto oprávnenia vykonávajú na účely prevádzkovania produktovodu. Podľa žalobkyne retenčné nádrže nijako nesúvisia s prevádzkovaním povolenej činnosti žalovaným v 1/ rade a žalobkyňu nezaťažuje dôkazná povinnosť v prípade tohto negatívneho tvrdenia. Odvolací súd aj tieto odvolacie námietky žalobkyne (pravdepodobne) smerujúce k správnosti ustálenia skutkového stavu veci považoval za celkom neopodstatnené, nakoľko samotná skutočnosť, že žalobkyňa nie je spokojná so skutkovými závermi súdu prvej inštancie a s výsledkami vykonaného dokazovania nemá za následok nesprávnosť prijatých skutkových zistení, ktoré odvolací súd, považoval za celkom správne a majúce v celom rozsahu oporu vo vykonanom dokazovaní. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila, že žalovaný nevyužíva predmetné stavby na účely prevádzkovania produktovodu, bola povinná uviesť, na aké účely tieto zariadenia žalovaný prevádzkuje a aspoň označiť v tomto smere príslušné dôkazy. Žalovaný v konaní predložil listinné dôkazy preukazujúce na aký účel boli predmetné objekty vybudované a skolaudované a v konaní

nebolo preukázané, že by došlo k zmene účelu stavby ani k zmene užívania stavby. Skutočnosť, že na uvedenom mieste sa zároveň nachádza aj rybársky revír nevylučuje, že predmetné nádrže slúžia na účel, na ktorý boli skolaudované. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila, že tieto nádrže slúžia na iný účel ako účel, na ktorý boli tieto vystavané a skolaudované, toto tvrdenie nepodložila žiadnymi dôkazmi. Na preukázanie svojich tvrdení nepredložila ani jeden dôkaz (a ani nenavrhla jeho vykonanie) a tieto tvrdenia ostali len v rovine teoretických, ničím nepodložených, špekulácií. V súvislosti s tvrdením žalobkyne, že žalovaný v 1/ rade predmetné dielo nevyužíva na stanovený účel, sa navyše javí nelogickým, prečo potom za to, že toto dielo nevyužíva na stanovený účel, napriek tomu za jeho užívanie žalobkyni uhrádzal až do roku 2011 nájomné na základe nájomnej zmluvy.

2.2. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňovala § 420 písm. f) CSP majúci za to, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovanie jej patriacich procesných práv v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces.

3.1. Namietala, že odvolací súd nevykonával navrhnuté dôkazy a nezaoberal sa vyjadrením žalobcu, iba konštatoval názor žalovaného 1/ a žalovaného 2/. Odvolací súd konal tak v rozpore so základnými princípmi CSP, keď týmto vyššie uvedeným konaním nekonal nezávisle a nestranne. Uviedla, že odvolací súd, ako súdny orgán Slovenskej republiky má okrem iného zabezpečiť nezávislé a nestranné prejednanie veci tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty každého, k čomu v tomto prípade nedošlo. Uviedla, že odvolací súd porušil práva žalobcu na spravodlivý proces tým, že v odôvodnení svojho rozsudku nezdôvodnil, prečo považuje vodné nádrže, ktoré sú umiestnené na predmetnom pozemku, ktorý je predmetom sporu a ktorý je zapísaný na LV č. XXX, za energetické zariadenia podľa zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „ZoE“). Bola toho názoru, že odvolací súd sa nevysporiadal s otázkou, či žalobca v rámci nadobudnutia predmetných pozemkov v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy nadobudol tieto vodné nádrže spolu s pozemkom ako príslušenstvo alebo bez nich. Odvolací súd sa zároveň nevysporiadal s otázkou, či žalobca mal v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy vedomosť o tom, kto je vlastníkom týchto stavieb. Z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, že odvolací súd sa nielenže nevysporiadal s touto otázkou, ale aj na žalobcom navrhnuté vykonanie dôkazov nereagoval a ak vôbec, tak ich označil za nehospodárne a neúčelné. Žalovaný 1/ nijakým spôsobom nepreukázal, že je vlastníkom uvedených stavieb, keby to vedel preukázať, táto existencia ešte neznamená, že môže akýmkoľvek spôsobom zasahovať do práv iných. V rozsudku táto skutočnosť nebola odvolacím súdom vôbec hodnoverne preskúmaná. Prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí v bode 48, uviedol, že tieto vodné nádrže (akumulačné nádrže) sú príslušenstvom energetickej stavby, ktorým je produktovod, na prepravu pohonných látok do terminálu Hronský Beňadik. Zároveň dodal v 50 bode odôvodnenia, že súd nemal povinnosť vykonať znalecký dôkaz, že predmetné nádrže sú súčasťou produktovodu. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozsudku v tomto smere absolútne nevysporiadal s otázkou, na základe čoho usúdil, že predmetné stavby na pozemku žalobcu sú vodné (retenčné) nádrže tvoriace príslušenstvo produktovodu, čím sa automaticky dostávajú do právneho režimu energetického zariadenia definovaného v § 12 ods. 1 ZoE s právom zákonného vecného bremena podľa § 11 ods. 8 ZoE. V tejto súvislosti poukázala na body 23-32 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, v ktorých absentuje zodpovedanie základnej otázky, na základe akých úvah dospel k záveru, že skutkový stav ustálený prvostupňovým súdom je správny, t. j. v zmysle aktuálne platného ZoE, či je v ňom všeobecne definované príslušenstvo energetického zariadenia, t. j. či predmetné nádrže (retenčné nádrže) sú príslušenstvom produktovodu ako energetického zariadenia a ak áno, na základe akého právneho predpisu sa k tomu príslušenstvu aplikuje právny režim podľa § 11 ods. 8 ZoE, t. j. zákonné vecné bremeno zaťažujúce vlastníka pozemku, na ktorom sa takéto príslušenstvo nachádza. Inými slovami, predmetné stavby (retenčné nádrže) neboli preukázateľne definované ako energetické zariadenia podľa ZoE, čo vyplýva aj zo spisu, ktorý má žalobca vo svojej dispozícii. Nakoľko ani žalovaný 1/, ani žalovaný 2/ nepreukázali, že sú nádrže energetickým zariadením podľa ZoE, nie je ani dôvod na zriadenie zákonného vecného bremena. Ak by aj boli vodné nádrže vo vlastníctve žalovaného 1/ a boli by považované za energetické zariadenia podľa ZoE, nemohli by byť dané do nájmu rybárskemu zväzu. Tento fakt by nebol v súlade s definíciou energetického zariadenia a

hlavne by to bolo v rozpore so ZoE a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Vlastníkom pozemku zapísaného na LV č. XXX je žalobca, t. j. aj pozemku, na ktorom sa nachádzajú stavby vodné nádrže a príjazdová cesta k terminálu Hronský Beňadik, čo potvrdili aj žalovaný 1/ a žalovaný 2/ vo svojich vyjadreniach a čo vyplýva aj zo skutočnosti, že v roku 2003 žalobca a žalovaný 1/ uzatvorili nájomnú zmluvu na užívanie tohto pozemku žalovaným 1/. Z tohto je zrejmé, že ako aj žalovaný 1/, tak aj žalovaný 2/, konali v rozpore s právnymi predpismi, nakoľko označili cudzí pozemok ako svoj. Podotkla, že odvolací súd sa ani s touto otázkou nezaoberal, odvolací súd uviedol iba vyjadrenia a názor žalovaného 1/ a žalovaného 2/ a zobral ich za svoj, a tým porušil práva žalobcu na spravodlivý proces. V prejednávanej veci napadnutým rozsudkom došlo de facto a de iure k popretiu vlastníctva pozemku žalobcom, nakoľko v takomto stave žalobca nemôže užívať svoje vlastnícke práva k pozemku, t. j. stavať na ňom, alebo iným spôsobom využívať tento pozemok. Pričom bez náležitého odôvodnenia rozhodnutia by sa stanovil precedens, že žalobca sa nemôže v budúcnosti domáhať náhrady za takéto obmedzenie vlastníckych práv. Ďalej z tohto vyplýva, že obmedziť vlastnícke práva je možné iba z právneho titulu za podmienok uvedených v právnych predpisoch, čo v danom prípade nebolo v rozsudku odvolacieho súdu ani v rozsudku prvostupňového súdu spoľahlivo zdôvodnené. Absentovaným náležitým odôvodnením rozsudku odvolací súd porušil práva žalobcu na spravodlivý súdny proces, nakoľko sa s vyjadreniami a navrhnutými dôkazmi žalobcu bližšie špecifikovaných vyššie nijakým spôsobom nezaoberal a doslova v bode 33 odôvodnenia aj odmietol dať odpoveď na odvolacie námietky žalobcu. Pritom toto je právny základ pre rozhodovanie súdu o samotnom žalobnom nároku - vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie/zabratie pozemku žalobcu bez právneho dôvodu.

3.2. S poukazom na uvedené dôvody dovolateľka navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a aby jej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dovolanie žalobkyne považujú za neprípustné, preto navrhli dovolaciemu súdu ho odmietnuť, prípadne ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonom stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP), v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť (vo všeobecnosti) taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

9. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup

znemožnil strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pretože dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), a či je zachované právo dovolateľa na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

11. Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach, aktuálne napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 z 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

12. K námietkam dovolateľa týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán významnými pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

13. Z obsahu dovolania vyplýva, že žalobkyňa namietala nepreskúmateľnosť a nedostatočnosť dôvodov odvolacieho rozhodnutia, pričom najmä poukazovala na to, že odvolací súd sa nedostatočne vysporiadal v odôvodnení svojho rozsudku, s tým prečo považuje vodné nádrže, ktoré sú umiestnené na predmetnom pozemku, ktorý je predmetom sporu a ktorý je zapísaný na LV č. XXX, za energetické zariadenia podľa zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „ZoE“). Bola toho názoru, že odvolací súd sa nevysporiadal s otázkou, či žalobca v rámci nadobudnutia predmetných pozemkov v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy nadobudol tieto vodné nádrže spolu s pozemkom ako príslušenstvo alebo bez nich.

13.1. V súvislosti s predmetnou námietkou dovolateľky dovolací súd poukazuje na bod 45 rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojitosti s bodom 29 rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle ktorých:

„45. V konaní tiež nebolo sporné a listinnými dôkazmi bolo preukázané, že na predmetnom pozemku parc. číslo 4103/2 zapísaného na LV č. č. XXX sa už v roku 1980 nachádzali akumulačné nádrže slúžiace na zachytávanie zbytkového znečistenia ropnými látkami na hladine a na ich regulované vypúšťanie do rieky Hron, ktorých trvalé užívanie povolil Okresný národný výbor, odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva v Žiari nad Hronom dňa 07. 10. 1980 rozhodnutím č. PLVH/2561/80-N. Týmto povolením na užívanie bolo k predmetným akumulačným nádržiam ako k príslušenstvu energetickej stavby - potrubia na prepravu PHL do terminálu Hronský Beňadik, teda k pozemku, na ktorom boli postavené, zriadené zákonné vecné bremeno v súlade s vtedy platným elektrizačným zákonom (zákon č. 79/1957 Zb.). Toto vecné bremeno bolo do katastra nehnuteľností zaznamenané na základe geometrického plánu č. 97/2011 a stavby - retenčné nádrže - sa na predmetnom pozemku už nachádzali časovo pred prevodom vlastníckeho práva v prospech žalobkyne, ako je zrejmé aj z predloženého užívacieho povolenia.“

„29. Žalobkyňa v podanom odvolaní namietala, že žiadala súd prvej inštancie, aby žalovaní museli preukázať, že na parc. č. 4103/2 k. ú. P. vykonávajú oprávnenia, ktoré im vyplývajú z § 11 ods. 1 zák. č. 251/2012 Z. z. a súčasne tieto oprávnenia vykonávajú na účely prevádzkovania produktovodu. Podľa žalobkyne retenčné nádrže nijako nesúvisia s prevádzkovaním povolenej činnosti žalovaným v 1/ rade a žalobkyňa nezaťažuje dôkaznú povinnosť v prípade tohto negatívneho tvrdenia. Odvolací súd aj tieto odvolacie námietky žalobkyne (pravdepodobne) smerujúce k správnosti ustálenia skutkového stavu veci považuje za celkom neopodstatnené, nakoľko samotná skutočnosť, že žalobkyňa nie je spokojná so skutkovými závermi súdu prvej inštancie a s výsledkami vykonaného dokazovania nemá za následok nesprávnosť prijatých skutkových zistení, ktoré odvolací súd, ako už bolo uvedené, považuje za celkom správne a majúce v celom rozsahu oporu vo vykonanom dokazovaní. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila, že žalovaný nevyužíva predmetné stavby na účely prevádzkovania produktovodu, bola povinná uviesť, na aké účely tieto zariadenia žalovaný prevádzkuje a aspoň označiť v tomto smere príslušné dôkazy. Žalovaný v konaní predložil listinné dôkazy preukazujúce na aký účel boli predmetné objekty vybudované a skolaudované a v konaní nebolo preukázané, že by došlo k zmene účelu stavby ani k zmene užívania stavby. Skutočnosť, že na uvedenom mieste sa zároveň nachádza aj rybársky revír nevylučuje, že predmetné nádrže slúžia na účel, na ktorý boli skolaudované. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila, že tieto nádrže slúžia na iný účel ako účel, na ktorý boli tieto vystavané a skolaudované, toto tvrdenie nepodložila žiadnymi dôkazmi. Na preukázanie svojich tvrdení nepredložila ani jeden dôkaz (a ani nenavrhol jeho vykonanie) a tieto tvrdenia ostali len v rovine teoretických, ničím nepodložených, špekulácií. Civilné sporové konanie je ovládané prejednávou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný jej povinnosťou tvrdenia, na ňu nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Z prejednávacej zásady potom následne vyplýva základné procesné pravidlo, podľa ktorého každá strana je povinná dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, ktorá je pre ňu priaznivá a ktorej sa domáha. Strana domáhajúca sa týchto právnych následkov ponesie aj nepriaznivé dôsledky stavu non liquet (neobjasneného určitého skutkového stavu, resp. určitej relevantnej skutočnosti), teda procesných následkov toho, ako keby bolo zistené, že k naplneniu skutkových predpokladov hypotézy právnej normy, ktorej účinkov sa domáhala, nedošlo (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 24/2019 z 9. júna 2020). Vo vzťahu k preskúmvanej veci z uvedených hľadísk možno opätovne konštatovať, keďže žalobkyňa vyššie uvedené tvrdenia ničím nepreukázala, stíhajú ju aj nepriaznivé následky v podobe konštatovania nepravdivosti týchto tvrdení. V súvislosti s tvrdením žalobkyne, že žalovaný v 1/ rade predmetné dielo nevyužíva na stanovený účel, sa navyše javí nelogickým, prečo potom za to, že toto dielo nevyužíva na stanovený účel, napriek tomu za jeho užívanie žalobkyňa uhrádzala až do roku 2011 nájomné na základe nájomnej zmluvy.“

13.2. V súvislosti s námietkou týkajúcou sa nevysporiadania sa s otázkou, na základe čoho odvolací súd dospel k záveru, že predmetné stavby na pozemku žalobcu sú vodné (retenčné) nádrže tvoriace príslušenstvo produktovodu, čím sa automaticky dostávajú do právneho režimu energetickeho zariadenia definovaného v § 12 ods. 1 ZoE s právom zákonného vecného bremena podľa § 11 ods. 8 ZoE, pričom v tejto súvislosti poukázala na body 23-32 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, v ktorých absentuje

zodpovedanie základnej otázky, na základe akých úvah dospel odvolací súd k záveru, že skutkový stav ustálený prvostupňovým súdom je správny, t. j. v zmysle aktuálne platného ZoE, či je v ňom všeobecne definované príslušenstvo energetického zariadenia, t. j. či predmetné nádrže (retenčné nádrže) sú príslušenstvom produktovodu ako energetického zariadenia a ak áno, na základe akého právneho predpisu sa k tomu príslušenstvu aplikuje právny režim podľa § 11 ods. 8 ZoE, t. j. zákonné vecné bremeno zaťažujúce vlastníka pozemku, na ktorom sa takéto príslušenstvo nachádza, dovolací súd poukazuje na body 47 - 49 rozhodnutia súdu prvej inštancie:

„47. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že pozemok parc. C-KN č. 4103/2, druh pozemku ostatné plochy o výmere 41.045 m² zapísaný v súčasnosti na LV č. XXX, k. ú. P., je nehnuteľnosť zaťažená zákonnými vecnými bremenami (sui generis) energetických zariadení produktovodom s prevádzkovým príslušenstvom a ostatnými zariadeniami na ochranu produktovodu a životného prostredia, najmä akumuláčnymi nádržami slúžiacimi na zachytávanie zostatkového znečistenia ropnými látkami na hladine, čo vyplýva aj zo zápisov časti “C” listu vlastníctva č. XXX. Zákonné vecné bremená viaznuce na predmetnej nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobkyne sa v zmysle platnej právnej úpravy - § 26 zákona č. 79/1959 Zb. o výrobe, rozvoje a spotrebe elektriny (elektrizačný zákon) v čase uvedenia stavby do prevádzky nezapisovali do pozemkových kníh a neplatili o nich predpisy o premlčaní a vydržaní. „Informačné embargo“ na vecné bremená energetických zariadení zriadené zo zákona bolo prelomené účinnosťou zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov. Aktuálne platný zákon o energetike č. 251/2012 Z. z. reflektuje konštitutívne účinky zriadenia vecných bremien v čase uvedenia energetických stavieb do prevádzky. Uvedené mal súd preukázané aj z predložených rozhodnutí ONV Žiar nad Hronom zo dňa 28. 3. 1975 pod č. 1159/74 a Okresného národného výboru, odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva v Žiari nad Hronom dňa 07. 10. 1980, ktoré tvoria súčasť spisu; oprávnenia a obmedzenia užívania predmetného pozemku vznikli povolením na stavbu za účinnosti elektrizačného zákona č. 79/1957 Zb.

48. Z vykonaného dokazovania mal súd tiež za preukázané, že na pozemku zapísaného na LV č. XXX, k. ú. P. sa nachádzali akumuláčné nádrže už v roku 1980, ktoré slúžili na zachytávanie zostatkového znečistenia ropnými látkami na hladine a na ich regulované vypúšťanie do rieky Hron. Skutočnosť, že trvalé užívanie týchto akumuláčnych nádrží bolo povolené, preukázali žalovaní predložením rozhodnutí ONV Žiar nad Hronom zo dňa 28. 3. 1975 pod č. 1159/74 a Okresného národného výboru, odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva v Žiari nad Hronom dňa 07. 10. 1980, z ktorých vyplýva, že k predmetným akumuláčným nádržiam ako k príslušenstvu energetickej stavby - potrubia na prepravu PHL do terminálu Hronský Beňadik, (teda k pozemku, na ktorom boli postavené) bolo zriadené zákonné vecné bremeno v súlade s vtedy platným elektrizačným zákonom č. 79/1957 Zb. a predmetné vecné bremeno bolo do katastra nehnuteľností zaznamenané na základe geometrického plánu č. 97/2011. V konaní bolo tiež preukázané z predloženého užívacieho povolenia, že retenčné nádrže (stavby) sa na pozemku zapísaného na LV č. XXX, k. ú. P. nachádzali už v roku 1980, t. j. pred prevodom vlastníckeho práva na žalobkyňu ako pred vypracúvaním znaleckého posudku znalcom prof. Ing. V. M., CSc. Naviac § 10 ods. 3 písm. c) zákona č. 92/1991 Zb. zároveň vylučuje, aby vôbec bol tento pozemok predmetom privatizácie a ministerstvo by tak objektívne nemohlo pristúpiť k jeho scudzeniu v prospech žalobkyne.

49. Súd sa stotožnil s právnou argumentáciou žalovaných, že pokiaľ ide o samotný proces prevodu predmetného pozemku do vlastníctva žalobkyne, na tento sa vzťahoval zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby (ďalej len „zákon č. 92/1991 Zb.“) a jeho vykonávacia vyhláška Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky č. 141/1996 Z. z. o postupe pri prevode majetku štátu na iné osoby, ktorý je v správe Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „vyhláška č. 141/1996 Z. z.“) a podľa § 10 ods. 3 písm. c) zákona č. 92/1991 Zb. predmetom privatizácie nemohol byť majetok slúžiaci na správu a ochranu vodných tokov, ktorým predmetný pozemok je, keď sa na ňom nachádzajú akumuláčné nádrže slúžiace na zachytávanie ropných látok a regulované vypúšťanie odpadových vôd do rieky Hron cez Tekovský potok. Je nepochopiteľné, prečo znalec prof. Ing. V. M., CSc. konštatoval v posudku po uskutočnení obhliadky dňa 13. 10. 1997 za účelom zadefinovania pozemku, že pozemok nie je oplotený a na pozemku sa nevyskytujú trvalé porasty, pričom v znaleckom posudku neuviedol, že hranicou pozemku, ktorý mal ohodnocovať, vedie potrubie na prepravu pohonných látok s prevádzkovým príslušenstvom - akumuláčnymi nádržami slúžiacimi na zachytávanie zostatkového

znečistenia ropnými látkami, ktoré by si znalec rozhodne musel pri obhliadke (správneho pozemku) všimnúť a tieto do posudku a ceny nehnuteľnosti reflektovať. Je preto odôvodnená námietka žalovaných, že je otázne, či znalec v znaleckom posudku č. 23/1997 vôbec ohodnocoval správny pozemok, keď uvádza (na str. 2 znaleckého posudku č. 23/1997), že si zadovážil kópiu z pozemkovej mapy, k. ú. P., ale v rámci výsluchu už uviedol, že vychádzal pri vypracúvaní posudku z podkladov od zadávateľa a následne je však zrejmé, že na pozemkovej mape (tvoriacej prílohu k znaleckému posudku č. 23/1997) parcela C-KN č. 4103/2, k. ú. P. nie je riadne znázornená. Preto je otázne, či znalec v znaleckom posudku č. 23/1997 vôbec ohodnocoval ten správny pozemok, keď v ňom na viac chýba aj označenie stavieb slúžiacich na ochranu vodného toku rieky Hron nachádzajúcich sa na pozemku.“

13.3. V súvislosti s predmetnými námietkami dovolateľky, vzhľadom na vyššie uvedené, dovolací súd konštatuje, že sa odvolací súd dostatočným a zrozumiteľným spôsobom vysporiadal s predmetnými námietkami a za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad.

13.4. Ďalej namietala, že sa odvolací súd zároveň nevysporiadal s otázkou, či žalobca mal v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy vedomosť o tom, kto je vlastníkom týchto stavieb. Z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, že odvolací súd sa nielenže nevysporiadal s touto otázkou, ale aj na žalobcom navrhnuté vykonanie dôkazov nereagoval a ak vôbec, tak ich označil za nehospodárne a neúčelné.

13.5. V súvislosti s uvedeným dovolací súd poukazuje na konštatovanie súdu prvej inštancie v bode 50, keď uviedol, že žalobkyňa žiadala, aby súd ustanovil znalca v odbore energetiky, ktorý poskytne znalecký posudok k otázke, v akom rozsahu je nevyhnutne potrebné mať zriadené zákonné vecné bremeno na pozemku č. 4103/2, aby sa zabezpečila bezpečná prevádzka produktovodu a súčasne, aby sa k tomu vypracoval aj geometrický plán za účelom porovnania s geometrickým plánom č. 17/2011 a 58/2013, napriek tomu, že jej nič nebránilo, aby tento dôkaz dala vypracovať ona sama - súd sám tento dôkaz ako nehospodárny vykonať nenariadil a žalobkyňa ho vypracovať nedala. Dovolací súd však akcentuje, že súd nemusí vykonať všetky účastníkom navrhnuté dôkazy. Výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať, je výlučne na súde (§ 185 ods. 1). Súd musí dbať na to, aby nevylúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodný skutkový poznatok tvrdený účastníkom, ak tento skutkový poznatok nebude preukazovať iným dôkazom. Ak by súd vylúčil z dokazovania dôkaz, ktorým bolo možné preukázať rozhodujúcu skutočnosť, zakladá to odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že súd musí mať vždy vyriešenú otázku, na preukázanie ktorej skutočnosti vykonáva ten-ktorý dôkaz. Súd oboznámi účastníkov s tým, ktoré dôkazy bude vykonávať a ktoré nie, po prednesoch účastníkov a po oznámení výsledkov z prípravy pojednávania (§ 171 ods. 1, § 181 ods. 2). Keďže účastník môže navrhovať dôkazy aj v priebehu konania, súd rozhoduje o tom, či navrhnutý dôkaz vykoná aj priebežne počas konania. Ak sa rozhodne navrhnutý dôkaz nevykonať, musí to zdôvodniť v odôvodnení svojho rozhodnutia (§ 220 ods. 2). Spravidla pôjde o dôkazy, ktoré nemôžu smerovať k preukázaniu spornej skutočnosti preto, lebo tú skutočnosť možno preukázať iným dôkazom (sudca vyberá, ktorý z viacerých možných je vhodný, pričom vždy prihliada na hospodárnosť) alebo sa týkajú skutočností nerozhodných a právne bezvýznamných a tiež také, ktoré účastníci navrhli s úmyslom predĺžiť súdne konanie (skutočnosť, ktorú majú preukázať, už bola preukázaná, resp. je vôbec otázne, ktorú skutočnosť má dôkaz preukazovať).

13.6. Pokiaľ dovolateľka namietala, že rozhodnutím odvolacieho súdu odvolací súd porušil práva žalobcu na spravodlivý súdny proces, nakoľko sa s vyjadreniami a navrhnutými dôkazmi žalobcu nijakým spôsobom nezaoberal a doslova v bode 33 odôvodnenia aj odmietol dať odpoveď na odvolacie námietky žalobcu, dovolací súd uvádza vzhľadom na vyššie uvedené, že sa odvolací súd dostatočným a zrozumiteľným spôsobom vysporiadal s predmetnými námietkami a za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad.

13.7. V súvislosti s predmetnými námietkami dovolateľky, považuje dovolací súd za nevyhnutné akcentovať na zásadu voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcu z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 Ústavy SR), v zmysle ktorej záver vyvodený sudcom v prebiehajúcom konaní o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Tento jeho postup však musí byť v istom zmysle objektivizovaný konceptom takého hodnotenia dôkazov, ktoré obстоjí z hľadiska jeho prípadného

rozporu so zákazom arbitrárnej jurisdikčnej ľubovôle. Inak povedané, „voľnosť“ hodnotenia dôkazov neznamená, že súd nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia, naopak, konečné meritórne rozhodnutie malo vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Koncept voľného hodnotenia dôkazov je derivátom tzv. akuzáčného typu procesu, v ktorom zákon pojmovo nemôže predpisovať zákonnú silu jednotlivým dôkazom. Naopak, v inkvizíčnom procese dominuje tzv. legálna dôkazná teória, ktorá pojmovo vyžaduje zákonnú silu, „váhu“ jednotlivých dôkazov - tento typ procesu sa však vo všeobecnosti považuje za dejinne prekonaný, aj keď jeho jednotlivé prvky prerástli medzičasom do konceptuálnej sústavy iných ako sporových konaní (mimosporov) predovšetkým cez prizmu tzv. vyšetrovacieho princípu a princípu oficiality. Právna úprava nestanovuje, ako má súd hodnotiť dôkazy z hľadiska pravdivosti; uvádza len, že súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, ktorá v civilnom procese predstavuje veľmi zložitý myšlienkový proces sudcu. Takúto úvahu súdu nemožno zamieňať s úvahou, ktorú právna úprava nepripúšťa síce výslovne, no je implicitne obsiahnutá v pojmovej sústave silného sudcu a voľného hodnotenia dôkazov - ide o úvahu z hľadiska ustálenia, resp. určenia výšky nárokov vtedy, ak túto výšku možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami alebo ju nemožno zistiť vôbec. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu rovnako neznamená ľubovôľu súdu pri hodnotení dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci, nesmie byť v rozpore s prírodnými zákonmi, musí byť preskúmateľná v inštančnom postupe a podobne. Výsledky hodnotenia dôkazov sú aj súčasťou odôvodnenia rozsudku, nakoľko z ustanovenia § 220 ods. 2 vyplýva súdu povinnosť v odôvodnení rozsudku (okrem iného) stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a podobne. Súd nie je viazaný len skutkovým stavom, ako ho predniesli (substancovali) sporové strany, ale má i vlastné procesné oprávnenia ingerovať do sporu. Strany tak nie sú „vlastníkmi“ skutkových tvrdení, ako v liberálnom koncepte civilného procesu, ale súdom zistený skutkový stav má v čo najvyššej možnej miere korešpondovať s reálnym hmotnoprávnym pomerom sporových strán. Teória hovorí v tejto súvislosti o tzv. modifikovanom prejednávacom princípe, kde je procesná aktivita vo vzťahu k ustáleniu skutkového základu sporu prioritne zverená sporovým stranám, no s „materiálnymi“ korekciami zo strany súdu.

13.8. V súhrne uvedené civilné sporové konanie je ovládané prejednacou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný jej povinnosťou tvrdenia a na ňou nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Z prejednacej zásady potom následne vyplýva základné procesné pravidlo, podľa ktorého každá strana je povinná dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, ktorá je pre ňu priaznivá a ktorej sa domáha. Strana domáhajúca sa týchto právnych následkov ponesie aj nepriaznivé dôsledky stavu non liquet (neobjasneného určitého skutkového stavu, resp. určitej relevantnej skutočnosti), teda procesných následkov toho, ako keby bolo zistené, že k naplneniu skutkových predpokladov hypotézy právnej normy, ktorej účinkov sa domáhala, nedošlo. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 24/2019 z 9. júna 2020).

14. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Z odôvodnení oboch rozhodnutí sú zrejmé právne úvahy odvolacieho aj okresného súdu, ktoré viedli k prijatiu konečného záveru. Súd prvej inštancie spolu s odvolacím súdom uviedli, čo je predmetom konania, aké skutočnosti tvrdili sporové strany, z ktorých vykonaných dôkazov vychádzali, ako ich vyhodnotili, jasne a zrozumiteľne vysvetlili, ktoré skutočnosti vzali za preukázané, teda z akého skutkového stavu veci vychádzali, ktoré ustanovenia zákona aplikovali a ako vec právne posúdili, a zároveň sa vysporiadali s podstatnými vyjadreniami a námietkami strán konania.

15. V reakcii na dovolacie argumenty žalobkyne dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania

podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalobkyňa preto neopodstatnene namietala, že jej odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo, na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

15.1. Skutočnosť, že dovolateľka sa s názorom súdov nižšej inštancie nestotožnila, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Žalobkyňa preto neopodstatnene namietala existenciu tejto vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

16. Dovolací súd nezistiac porušenie práva dovolateľky na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolanie podľa § 448 CSP zamietol.

17. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá Civilného sporového poriadku).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.